

Folkeskolens historie

*“How can I go forward if I don’t know
which way I’m facing”*

John Lennon

Velkommen til tidslinjen over den danske folkeskole

Vi har udarbejdet denne tidslinje over den danske folkeskoles historie for at give overblik og indblik i, hvilke perioder og begivenheder der har været med til at skabe, forme og udvikle den folkeskole, vi kender i dag.

Med tidslinjen bliver det tydeligt, hvilke større begivenheder, perioder og personer som fx indførslen af kristendommen, Martin Luther, reformationen, Nikolai F.S. Grundtvig, landbrugssamfundet, industrialiseringen og senest videns- og digitaliseringssamfundet, der har påvirket folkeskolens udvikling. Det er ligeledes interessant at se, hvad der holdes fast i, og hvad der ikke ændres på, selvom det er mere end 200 år siden, at det blev besluttet og udviklet.

For 40 år blev internettet præsenteret. I 1998 kom Googles søgemaskine. I 2007 kom den første iPhone. The rest is history. Teknologien har revolutioneret vores verden, og den udvikling står ikke stille. Så hvordan vil folkeskolen, læring og uddannelse se ud de næste 15-25 år frem mod 2050? Hvordan vil vi have, at den skal være?

Hvilke visioner har vi for folkeskolen, som rummer teknologiske, demografiske og kulturelle forandringer antageligt af dimensioner, som vi helt nok ikke kan forestille os? Men som vi kan arbejde med ud fra en række trends og antagelser om fremtiden. Til det formål kan vi stille en række åbne

spørgsmål til at sætte gang i tankerne, ikke alene om fremtidens skole, men også verdens bedste skole for vores børn og unge, vores lærere og pædagoger.

Hvad ville det fx betyde, hvis

- skoleåret var anderledes, eller der slet ikke var et skoleår?
- ferierne ikke var planlagt efter, hvornår eleverne skulle samle kartofler?
- kristendommen generelt ikke havde så stor indflydelse på vores folkeskole?
- børn og unge ikke blev undervist på det samme matrikel år efter år?
- eleverne ikke skulle gå ind i et traditionelt klasseværelse og blive undervist dør i 10 år?
- eleverne ikke skulle gå i skole i ni år?
- læreren talte ikke 80% af tiden?
- eleverne ikke blev undervist efter alder – one size fits all – men på baggrund af deres særlige talenter og potentiale?
- undervisningen ikke skulle starte kl. 8:00, men blev planlagt efter børns søvnrytmer?
- det ikke ”kun” var lærere, der underviste vores børn og unge?
- vi ikke var afhængigt af et skema, som udovert tilføjelsen af enkelte nye fag ikke har ændret sig i 150 år?

- vi ikke testede børn lige fra børnehaven og op gennem hele skolelivet?
- vi ikke gav karakterer, men satte individuelle læringsmål og gav børnene løbende feedback?
- eleverne – og de voksne – bevægede sig og legede hver eneste dag?
- elevernes viden og energi blev inddraget i at være med til at finde konkrete løsninger til nogle af verdens store problemer?

Du vil sikkert kunne stille mange flere spørgsmål og give gode svar på de ovennævnte. Med initiativet Visionen om verdens bedste skole er vi meget interesseret i at høre om dine tanker om fremtidens folkeskole.

Vagn Strandgaard og gruppen bag
Visionen om verdens bedste skole

TRUE NORTH

MEDGANG

Kristendom og middelalderen

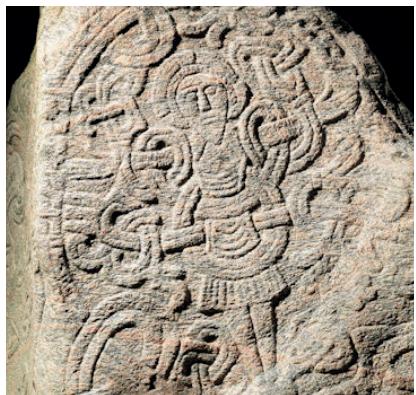
Kristendommen var aldominerende i middelalderen. Kristne missionærer fik langsomt overbevist befolkningen om religionen op gennem vikingetiden, og i omkring 1000-tallet var stort set alle danskere døbt som kristne og medlem af kirken, og den kristne tro og kirkens lære påvirkede folks måde at opfatte sig selv og verden på.

Den første skole?

Det ældste vidnesbyrd om en skole i dansk sammenhæng er Ansgars undervisning ca. 830 af 12 drenge.

830 - 965 - 1060

KRISTENDOMMEN

Kongemagten indfører kristendommen officielt

Kristendommen var aldominerende i middelalderen. Kristne missionærer fik langsomt overbevist befolkningen om religionen op gennem vikingetiden, og i omkring 1000-tallet var stort set alle danske døbt som kristne og medlem af kirken, og den kristne tro og kirkens lære påvirkede folks måde at opfatte sig selv og verden på.

Katedralskolen

Blev tidligere kaldt domskole eller kapitelskole, skoler, der i middelalderen var knyttet til domkirker og bispesæder. Undervisningen omfattede foruden fag som grammatik, retorik og dialektik en oplæring i kristendom og kirkemusik. I de øverste klasser lå hovedvægten på uddannelse af vordende præster.

Gutenberg

Den tyske guldsmed Johan Gutenberg udvikler op gennem 1400-tallet en metode som gør det muligt at masseproducere bøger.

Klasselokale i 1500-tallet

Middelalderen

1277

1450

1479

1500

Klosteskolerne

I middelalderen havde den katolske kirke stor betydning i samfundet. Også når det gjaldt skoler. Hvis børn skulle undervises, blev de det nemlig på klosteskoler. Her blev eleverne undervist af munke. Flere elever blev også selv munke eller præster. Det var kun drenge, der blev uddannet. Og det var kun sønner af adelsmænd eller andre rige mænd, der kom i skole. I klosteskolen lærte man latin, da latin var det sprog, al lærdom blev skrevet ned på.

Københavns universitet

Mange bøger blev skrevet og mangfoldiggjort i klostrene, og typisk havde klostrene store biblioteker med bøger om teologi, naturvidenskab med mере. Lægevidenskaben udviklede sig også her. De første universiteter opstod i Spanien, i samarbejde mellem muslimer og katolikker, og Københavns Universitet blev indviet i 1479.

Den lutherske bevægelse

Den lutherske bevægelse var allerede kommet til Danmark sydfra i 1520'erne og fik yderligere kraft, da den danske konge og rigsrådet i 1526 vedtog, at der kunne vælges biskopper i Danmark, uden at paven skulle bekræfte valget. Det var i realiteten et brud med paven i Rom, som dog først blev formelt i 1536.

Latinskolerne

Latinskoler etableres i alle byer. En Latinskole er en ældre skoleform, der formidlede en kristen, klassisk påvirket undervisning, som forberedte til studentereksamten. Latinskolerne, der udsprang af middelalderens katolske kirke- og klosteskoler, herunder katedralskolerne, eksisterede fra Reformationen indtil 1903.

Privat undervisning

I 1600-tallet fandt undervisning sted som en mere uformel affære, og ofte var det private hjem, der på skift lagde lokale til undervisningen.

Frederik d.4.s skoler

De danske skolers historie tager sin begyndelse, før skolerne fik deres egne bygninger, da Kong Frederik d. 4. begyndte at oprette ryterskoler i 1721. Men en ting var den skolegang, som rige borgersønner eller adelssønner fik. Noget andet var skolen til de fattige børn på landet, hvor 90 % af befolkningen boede. Indtil 1720 havde der ikke været noget fælles skolesystem for alle samfundsklasser i hele landet.

1520

1536

1537

1600

1701

1721

REFORMATIONEN

Skolen og kirken

Fra 1500-tallet og under Reformationen var der en stærk forbindelse mellem skolen og kirken, som havde en interesse i skolen som opdragelsesanstalt. Her lærte eleverne De ti bud, Fadervor, trosbekendelsen og Luthers Katekismus udenad.

Den første danske skolelov fra 1536

I middelalderen var skolerne tæt knyttet til kirken og den kristne tro, og undervisningssproget var overvejende latin. Under reformationen overgik ansvaret for skolen til statsmagten, og den første danske skolelov fra 1536 foreskrev, at alle købstæder skulle oprette en latinskole. Denne reformatoriske sammenkædning af undervisning og kristendom har haft afgørende betydning for undervisning og skolevæsen i Danmark. Det medførte først og fremmest, at både piger og drenge skulle lære at læse.

Prinsesse-skolerne

Ryterskolerne

I perioden fra 1722 til 1727 blev der på Frederik 4.s initiativ opført 240 ens skoler på de kongelige ryttergodser. Selve bygningerne rummede ud over en skolestue også en lille bolig for skoleholderen. Skolerne blev typisk opført lige ved sognekirkerne. På skolerne modtog børnene – både piger og drenge – fra 5-6-årsalderen undervisning i kristendom og læsning i forsøget på at opdrage ungdommen som gudfrygtige og lovlydige undersåtter.

Pietismen

Den omtalte sammenkædning af kristendom og skoleundervisning havde også den effekt, at hver fromhedsbølge i Danmark førte til en intensivering af undervisningssystemet. Pietismen omkring 1700 havde en særlig tyngde i kongehuset, hvilket resulterede i oprettelse af de såkaldte prinsesseskoler i 1701 og ryterskolerne i 1720. De gjaldt fæsternes børn på kongehusets jordejendomme og blev på flere områder forbillede for skolelovene af 23. januar 1739 og 29. april 1740 for hele landet.

Skoleforordningen af 1739

Den 23. januar 1739 udstedte Christian 6. Forordning om Skolerne paa Landet i Danmark. Forordningen fra 1739 stillede som den første danske skolelov krav om obligatorisk skolegang for alle børn fra 5-6 år – piger og drenge, rig og fattig. Skolelovens pietistisk inspirerede formål vægte de først og fremmest, at børnene skulle undervises i og ud fra den kristne lære i

Martin Luthers Lille Katekismus. I anden række blev tilegnelsen af læse-, skrive- og regne færdigheder betonet som nyttige redskaber. Formålet var således dobbelt: først gode kristne, så nyttige borgere. Det blev dog ikke nærmere bestemt, hvor regelmæssigt eller hvor mange år børnene skulle gå i skole – det blev først fastlagt i skoleanordningen fra 1814.

1736

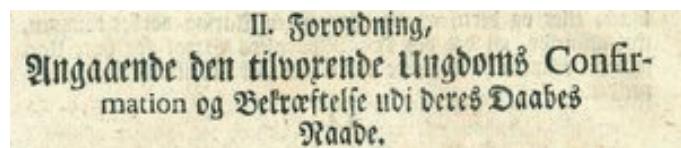
1739

1740

1741

Forordningen om konfirmationen

Det er en misforståelse, hvis man tror, at skolepligt eller undervisningspligt blev indført i 1814. En sådan pligt blev allerede fastsat med konfirmationsforordningen i 1736, med betydning ude i landet fra 1739. Fra da af var det op til de lokale præster og herremænd at se til, at alle børn lærte kristendom og lærte at læse.

Skolens formål 1739

"Vi Christian den Sjette (...) gjøre vitterligt (...) at lade danske Skoler ... saaledes indrette, at alle og enhver, end og de fattigste Børn overalt paa Landet kunde tilstrækkeligen undervises om Troens Grund samt Salighedens Vey, Orden og Middeler, efter Guds Ord og den Evangeliske Kirkes sande i Børne Lærdom - men korteligen forfattede Lære, saa og i at læse, skrive og reigne, som saadanne Videnskaber, der ere alle og enhver, af hvad Stand og Vilkor de end maatte være, nyttige og fornødne."

Den reviderede Skoleforordning af 1740

Loven af 1739 var upopulær blandt de hårdt trængte gods-ejere, og den blev derfor hurtigt revideret. Resultatet af utilfredsheden blev retræte både på antallet af skoler og på lærerlønningernes højde i den reviderede Skoleforordning af 1740.

1741-loven

Den strammere økonomi bag skolen efter 1741-loven nødvendiggjorde, at degnene (kirketjenerne) i kirkebyerne også blev pålagt undervisningen. Kun hvor de var absolut håbløse til opgaven, måtte de ansætte en substitut, en stedfortræder, mod at aflevere en del af deres egen løn til ham

1741

Guds frygtige Lærere

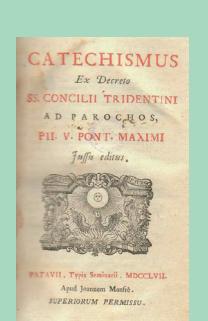
Der var ingen formaliseret undervisning på et seminarium. Læreren skulle kunne læse, men lige så vigtigt var det, at han havde en god moral og levede et gudfrygtigt liv.

Undervisningsfag og pædagogik

Da formålet med skolen var at give eleverne hjælp til at forstå og tilegne sig deres kristne børnelærdom, måtte læsning være det væsentligste fag. Det var derfor gratis at lære at læse, mens forældre måtte betale for, at børnene lærte at skrive og regne. Læsebogsmaterialet var salmer og tekster fra Bibelen.

ABC'en og katekismen

ABC'en og katekismen var vigtige bøger i skolen. Katekismen indeholdt spørgsmål og svar om kristendommen. I den stod der også, hvordan man skulle leve som et kristent menneske. Børnene skulle lære at læse i katekismen og til sidst kunne den udenad.

Lærer- uddannelsen oprettes

1787

Borgerdydskolerne

1. maj 1787 oprettedes Borgerdydskolen i København. Skolen skulle ikke blot skulle give en for alle fælles undervisning i religion og sædelære, fædrelandets sprog, skrivning, regning, historie, geografi og naturhistorie, frihåndstegning og arkitektur, men at der endvidere skulle gives en speciel uddannelse i særlige fag for disciplene, efter

som de var bestemte for handelen eller til at studere, hvorfor der fandt en deling sted i handelsklasser og latinklasser. I borgerdydskolerne blev der givet en langt mere omfattende undervisning, end man hidtil havde haft i Danmark. Begrebet de reale fag og undervisning i "de levende sprog" var et stort fremskridt.

1789

Den store skolelovs- kommission

Skolelovene var forbredt af den såkaldt store skolelovskommission, der havde arbejdet siden 1789.

1791

De østdanske skoler

Indførelse af et provisorisk reglement for de østdanske skoler, der reelt indførte den skole, som otte år senere blev landsdækkende.

1806

FOLKESKOLEN

Folkeskolens formål 1814

"Ved Børnenes Undervisning skal der i Almindelighed tages Hensyn til at danne dem til gode og retskafne Mennesker i Overensstemmelse med den evangelisk-christelige lære; samt til at bibringe dem de Kundskaber og Færdigheder, der ere dem nødvendige for at blive nyttige Borgere i Staten."

Almue- skolevæsenet

I en ny landsdækkende lov om almueskolevæsenet fra 1814 blev det fastslået, at alle børn skulle gå i skole regelmæssigt fra de var ca. 7 år til de blev konfirmerede.

Forskelse på Folkeskolen på landet og i byen

I 1814 gælder loven om Folkeskolen i hele landet, og alle børn skal lære det samme i skolen. Men skoleloven var ikke ens for hele landet. Der var en lov for skoler på landet, en for skoler i byen, og endelig fik København en særlig lov. Sådan var det, fordi når børnene blev voksne, arbejdede de ofte med det samme som deres forældre. Derfor behøvede børnene ikke at lære det samme. En bonde på landet skulle jo kunne noget andet, end en håndværker i byen. På landet boede befolkningen spredt. Derfor blev der bygget mange små skoler. Ofte var der kun én lærer, og han underviste i alt. Eleverne var delt i to klasser. Eleverne gik i den yngste klasse til de var omkring 10 år. Så vurderede præsten, om de havde lært nok, så de kunne rykke op i den ældste klasse. På landet var eleverne i skole 17-18 timer om ugen. Dengang gik eleverne også i skole om lørdagen.

Klasseværelse 1814

1814

Hjemme- undervisning

Omkring 1814 var der snarere tale om undervisningspligt end skolepligt. Så vel dengang som i dag var der åbnet mulighed for, at forældre selv kunne undervise deres barn eller vælge en huslærer eller et andet skolealternativ.

Disciplin: Lærerens straffe

1814

Skrivning bliver vigtigt

Skrivning har historisk set været et fag, som har fyldt meget på skoleskemaet i den danske folke-skole. Da det danske folk "kom i skole" ved skole-anordninger af 1814, fik skrivning en prominent placering.

1814

Realskolerne

Man kunne ikke tage en eksamen i den almindelige skole, som kun gik til 7. skoleår. Det kunne man i realskolen. Først i slutningen af 1800-tallet, var der kommet mange realskoler. Her fik man fag, man ikke havde haft før, fx engelsk og tysk, geografi og naturlære.

Skoleskema i landsbyskolen

I landsbyskolen i 1800-tallet var et skema mindre nødvendigt. Man gik i skole hver anden dag i det samme tidsrum, i skolens eneste lokale og med den eneste lærer. Normalt havde man også de samme øvelser hver dag – fag talte man ikke om.

Mængden af undervisning

Mængden af undervisning blev først fastsat med 1814-loven. Tidligere så man derfor en del fire-/femårige børn starte i skolen for at lære læsning og kristendom, frem til de var 8-10 år. Derefter kom de på arbejde opå forældrenes gård og vendte først tilbage til en kort repetition inden konfirmationen.

Undervisning før 1850

Som man kan se, er læreren engageret med spanskrøret, men samtidig foregår der både læsning ved pultene og indbyrdes undervisning mellem eleverne ved tavler på væggene.

før 1850

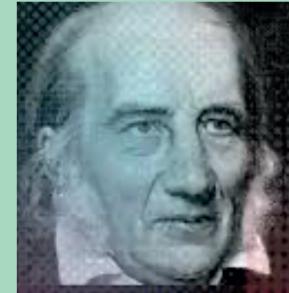
Gymnastik

I midten af 1800-tallet bestemte en lov, at der skulle være en plads med gymnastik-redskaber ved alle skoler. Det var dog i starten kun drengene der deltog i gymnastikundervisningen.

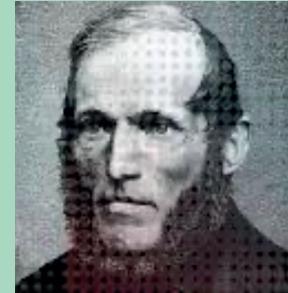

Grundtvig

Folkeskolen hviler i høj grad på Nikolai Frederik Severin Grundtvigs (1783-1872) tanker om oplysning, åndsfrihed og ligeværdighed. Han talte for, at skolen ikke kun skulle være til for samfundets skyld, men også gavne det enkelte barns personlige udvikling og være med til at gøre børn til hele mennesker. I forlængelse heraf har folkeskolen siden 1800-tallet også prioriteret ikke-boglige fag og færdigheder som idræt, musik, madlavning, træsløjd osv.

Nikolai Frederik Severin Grundtvig

Kresten Kold

Den grundtvigkolske friskole

Udover den danske folkehøjskole var den anden hovedretning inden for de frie grundskoler de grundtvig-kolske friskoler, som var meget præget af Grundtvigs tanker om liv og skole.

Efter Grundtvigs opfattelse havde religionsundervisningen i skolen dybest set til formål at trykke børnene gennem at give dem en opfattelse af, at de var store syndere og uværdige til noget godt i dette liv og kun havde Guds storsindede tilgivelse og et bedre liv i det hinsidige at lide på.

Grundtvig mente, at børneskolens egentlige formål skulle være livsoplysning - det vil sige først og fremmest at give børnene en viden om og en forståelse for den historie, det sprog og den kultur (sange, myter, drømme osv.), de var født ind i. En sådan livsoplysning ville føre til folkets selvbevidsthed og selvbestemmelse. Det var derfor heller ikke skolens opgave at forberede eleverne til "visse Levebrød", og en børneundervisning,

der først og fremmest fokuserer på elevernes liv efter skolen i erhvervslivet, opfattede Grundtvig som den sorte skole. Grundtvigs forståelse af livsoplysning blev også friskolens, og den blev – og er de fleste steder stadigvæk – en skoleform, hvor historie, sprog, digitning, sang og fortælling blev de centrale indholdselementer.

Livsoplysning kan man ikke gå til eksamen i, derfor blev og er friskolefolkene også ivrig modstandere af prøver og eksamen, selv om det helt frem til en lovændring i 1935 var et krav fra statens side, at friskolens børn skulle underlægges en halvårlig overhøring af den stedlige skolekommission under forsæde af den lokale sognepræst. Selv efter vedtagelsen af den nyeste lov om frie grundskoler i 2006, hvor kravet om afgangsprøver i skolens 8.-10. klasse er væsentlig skærpet, er der en hel del friskoler, der benytter sig af muligheden for dispensation fra prøvekravet.

Den første danske folkehøjskole

Den første danske folkehøjskole åbnede i Rødding i Slesvig i november 1844. Grundtvig havde ved et folkemøde tidligere på året på Skamlingsbanken givet ideen sin fulde tilslutning, men havde i øvrigt ingen væsentlig indflydelse på bondeskolen i Rødding.

1844

1852

1855

1874

1875

Den første friskole

Kresten Kold, opretter i 1852 sammen med nogle bønder den første friskole i Danmark.

Badeanstalt 1850'erne

Piger til gymnastik 1850'erne

Danmarks Lærerforening grundlægges

Skoleskema ca. 1860

Læktionstabell		Tirsdag	Torsdag	Fredag
Mai	Juni	Tirsdag	Torsdag	Fredag
9	10	Læsning af Himmel og Jorden	Læsning af Himmel og Jorden	
10	11	Religion og Forstand	Religion og Forstand	
11	12	Religion og Forstand	Religion og Forstand	
12	13	Historie	Historie	
13	14	Læsning af Bibel	Læsning af Bibel	
14	15	Religion og Forstand	Religion og Forstand	
15	16	Læsning af Bibel	Læsning af Bibel	
16	17	Gymnastik	Gymnastik	
Høster i Skole d. 21. April 1860		Katedralskolen for Kvinder. Skole nr. 10. Klasse 1.		

Her er der skema for tirsdag, torsdag og lørdag. I første time er der Indenadslæsning og Stavning, dernæst Religion og Forstandsøvelse, Skrivning, Bibelhistorie, Tavle- og Hovedregning. Om tirsdagen sluttet af med Gymnastik.

Anskuelsesundervisningen

Anskuelsesbillederne blev brugt som udgangspunkt for en samtale mellem læreren og eleven. Fokus var på barnets aktive deltagelse og udvikling. Opfattelsen var, at børn bedre forstod sammenhænge, genstande og begreber, hvis de kunne se det ved selvsyn. Børnene skulle med egne ord fortælle om billederne. Barnets brug af egne erfaringer skulle styrkes, og deres sproglige færdigheder skulle udvikles herigenem. Datidens nye pædagogiske nøgleord var selvvirksomhed og selvudvikling.

Skoleloven af 1899

Lige omkring det forrige århundredeskifte kom der nogle vigtige bestemmelser, der angik organiseringen af folkeskolens undervisning. De har haft stor betydning i hele 1900-tallet, og selvom en del af systemet blev brudt op ved ændringer i folkeskoleloven og skolestyrelsесloven i maj 1989, kan det gamle system tydeligt genkendes i den måde, undervisningen er organiseret på også i dag. Den største forskel er nok, at det nuværende system ikke er indrettet på at engagere så mange grupper i beslutningsprocessen som det tidligere.

1894

1899

1899

1899

Seminarieloven

Loven forbedrede chancerne for, at lærerne kunne leve op til de højere ambitioner. Det handlede ikke om nye fag, men om at niveauet i den nu 3-årige læreruddannelse blev højnet, og bestemmelserne for optagelses- og afgangsprøverne strammet. Fagligt, pædagogisk og dannelsesmæssigt udvikledes læreruddannelsen i årene efter lovens indførelse, hvor der tillige blev mulighed fra 1895 for efteruddannelse på Statens Lærerkursus (Danmarks Lærerhøjskole)

Klasseinddeling

Elever blev nu inddelt i klasser efter alder, fremgang og modenhed. Det skete dog langt fra i de fleste tilfælde. Ude i landsbyerne var der ofte kun to klasser. En for de små elever fra 7-10 år og en for de større elever fra 11-14 år.

Kortere skolegang

Da over halvdelen af landsbyskolerne kun havde en lærer, betød det, at der ikke var lige så meget skolegang som i dag. Skolerne var forpligtet til at give 41 ugers undervisning om året i henholdsvis 21 timer i byerne og 18 timer på landet. Til sammenligning skal et barn i 4.-6. klasse i dag minimum gå i skole i 33 undervisningstimer om ugen.

Efterårsferien indføres

Børnene hjalp til under kartoffelhøsten, forældrene tog dem derfor ud af skolen i efteråret. Myndighederne mente dog, at det var forkert og indførte derfor forskellige former for bøder til forældrene. Det endte med, at man i 1899 indførte efterårsferien, som i virkeligheden blev brugt til at arbejde og grave kartofler op. Derfor kaldte man efterårsferien for kartoffelferie i mange år.

Folkeskolen

Selve begrebet 'folkeskolen' kommer for første gang i anvendelse i lovene fra 1894 og 1899 og afspejler det forandrede syn på den almindelige befolkning, som 1800-tallets nationale tænkning har ført med sig. Mens almue- og borgerbegrebet peger tilbage på enevældens standssamfund, peger begrebet folkeskole på, at folket opfattes som en udelt størrelse.

Mængden af undervisning

Mange landsbyskoler havde kun en lærer. Det betød at der ikke var så meget skolegang som i dag. Skolerne var kun forpligtet til at give 41 ugers undervisning om året i henholdsvis 21 timer i byerne og 18 timer på landet.

Industrisamfundet og urbanisering

Flere og flere varer blev fremstillet på fabrikker. Danmark var ved at blive et industri-samfund. For at få flere til at uddanne sig og for at gøre mulighederne for børn på landet og i byen mere lige, måtte skolen ændres.

I 1880 gik ca. 200.000 elever i landsbyskoler, mens 40.000 gik i købstadsskoler, men væksten lå pga. urbaniseringen i byskolerne. Det ses af fordelingen på land- og byskoler i 1921, hvor der gik ca. 275.000 elever i landsbyskoler og ca. 153.000 i købstads-skoler. På landet var klasseskotienterne højere end i byerne, børnene havde færre fag og dårligere undervisningsmaterialer, og de gik kortere tid i skole.

Loven om almenskoler

Loven blev epokegørende, fordi den gav piger adgang til den offentlige gymnasieskole, og fordi den skabte forbindelse mellem skoleformerne. Den skabte den såkaldte enhedsskole. Gymnasieskolen var indtil da først otte-årig og siden seks-årig, og det var en skole, man begyndte i og afsluttede uden berøring med folkeskolen.

1903

ENHEDSSKOLEN

Adgang til gymnasieskolerne - også for piger

Adgangen til gymnasieskolerne blev demokratiseret ud fra et ønske om, at alle, der havde evnerne, skulle uddannes til gavn for dem selv og samfundet. Men for at sikre, at det kun var de bedste, der nåede målet, var der tale om en række af- og adgangsprøver, der virkede som en sorteringsmekanisme.

Klasselokale ca. 1915

1910

Kønsopdelt undervisning

1915

Høje ambitioner for enhedsskolen

Det faglige ambitionsniveau for enhedsskolen var højt og fagviften bred. Nye, progressive pædagogiske redskaber bringes i spil, fx i de mindre klasser anskuelsesundervisning i form af samtaler mellem lærer og elever støttet ved virkelige genstande eller billeder.

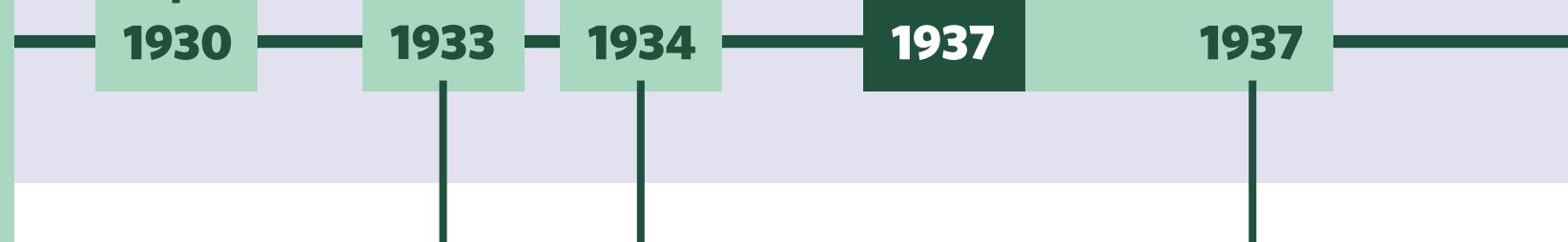
I mellemeskolen skulle der undervises i religion, dansk, engelsk, tysk, historie, geografi, naturhistorie, naturlære, regning og matematik, skrivning, tegning, legemsøvelser, kvindeligt håndarbejde og sang. I den øverste klasse så man endvidere gerne, at der blev undervist i fransk eller latin. Hermed var ønsket at tilpasse skolen til de arbejdso- og erhvervsmæssige kvalifikationskrav med større vægt på de reale og praktiske fag ved siden af almendannelsen, hvor den nationale dannelses spillede en hovedrolle.

Reformpædagogikken

Reformpædagogikken som udgik især fra filosoffen John Deweys pædagogiske skrifter i begyndelsen af 1900-tallet kom til Danmark i 1920'erne. Den arbejdede hen mod en mere barnecentreret og livsnær pædagogik. Undervisningens indhold skulle være underlagt barnets udvikling, der var både udgangspunkt, centrum og slutmål for personlighedsdannelsen. Viden måtte ikke udefra tvinges ind i barnet. Det at lære skulle være en aktiv proces med udgangspunkt i barnets egne erfaringer, interesser og initiativer, og undervisningen skulle være præget af demokratiske tanker om elevmedbestemmelse. Den ny skole skulle tage udgangspunkt i børnene, deres selvstændige personlighedsudvikling skulle fremmes - opvækstvilkårene skulle være trygge, og børnenes såkaldte naturlige behov for at lære - som i det rigtige miljø ville vise sig - skulle imødekommes. Skolen skulle have et virkelighedsnært indhold, fysiske sanktioner skulle være bandlyste og lærerens undervisning skulle være præget af samarbejde med børn og forældre. Barnet skulle simpelthen frigøres fra samtidens opdragelsestradition. Blev barnet opdraget og undervist efter disse retningslinjer, ville det som voksen kunne danne nye og mere menneskeværdige samfund.

4-årig læreruddannelse

Læreruddannelsen lagde i stigende grad vægt på barnet frem for kundskabsindlæringen. Det var selvfølgelig ikke hensigten, at det faglige niveau skulle sænkes, men derimod at komme væk fra udenadslære og hukommelsesøvelser og i stedet fokusere på elevernes selvvirksomhed. Læreruddannelsen var fra 1930 fireårig, og den skulle forene faglige kundskaber, personlig udvikling og indsigt i praktisk undervisning i folkeskolen, med hovedfag i praktisk skolegerning, pædagogik og psykologi.

Kirkens indflydelse på lærergerningen

Skole og kirke har været tæt forbundet langt op imod vor tid. Statens tilsyn med skolerne lå hos præster og provster helt frem til 1933, og lokalt blev læreren længe set som "kirkens mand" - og kaldt for "degnen"

Forældreinvolvering

Siden 1934 har forældrene haft mulighed for at deltage i den enkelte folkeskoles styrelse gennem deltagelse i henholdsvis forældreråd, skolenævn, skolekommission og skolebestyrelse. Hensigten med disse organer har været at demokratisere skolen ved at give brugerne - det vil sige forældrene, som er pålagt en undervisningspligt - mulighed for at få indflydelse på det tilbud, skolerne tilbyder dem og deres børn.

Gratis undervisningsmidler

1937-loven og mellemkrigstiden

Denne skolelov var forsigtig med at indholdsbestemme de enkelte fag, som der heller ikke blev indført flere af. Derimod var identitetsdannelsen i centrum. Skolen skulle, hed det, udvikle og styrke elevernes sans for kristelige værdier, kærlighed til hjemmet og vort folk og land, respekt for andres meninger og fællesskab mellem folkene, særlig de nordiske. Generelt gælder det i fagbeskrivelserne, der blev udsendt under den tyske besættelse i 1941, at de kulturbærende fag skulle styrke den nationale bevidsthed og de kristelige værdier.

Barnet i centrum

Ro, orden og disciplin, ikke sjældent håndhævet med fysiske midler, boglighed, øvelser, træning, terperi og udenadslære var stadig en del af folkeskolens virkelighed i mellemkrigstiden, hvor der i øvrigt var forsøg med både nye undervisningsformer og reformpædagogisk nytænkning, som pegede i andre retninger. Barnet og ikke lærestoffet skulle i centrum, mente man. Disse tanker vandt indpas i arbejdet frem mod skoleloven fra 1937, hvor man fra begyndelsen ønskede at styrke det praktiske arbejde og elevernes selvvirksomhed i skolen og mindske sorteringen ved mellemskoleeksamen.

Timetallet 1937-1950

For et barn i 4. klasse var der fra 1937 frem til 1975 et krav om et årligt timetal á 50 minutter på mindst 720 timer, hvilket svarer til 18 undervisningstimer om ugen. Det betød dog ikke, at man havde så få timer. Der var således mange skoler, hvor timetallet var højere og det gennemsnitlige antal timer lå i 50'erne på 27-28 timer ugentligt.

Klasselokale ca. 1940

1940

1951

1950

1954

Spanskrøret afskaffes i Københavns Kommune

Udvikling af læreruddannelsen

Reformpædagogikken som blev startet i begyndelsen af 1900-tallet satte et markant aftryk på læreruddannelsen med loven af 1954. Der blev indført eksamensfrihed i visse fag, der blev lagt mere vægt på den pædagogiske del af uddannelsen, bl.a. børnepsykologi, og der blev lagt op til mere selvstændige og varierede arbejdsformer. Skulle man opretholde principippet om, at al undervisning i folkeskolen, herunder mellemskolen, skulle kunne varetages af læreruddannede, måtte uddannelsen specialiseres. I bøger om didaktik fra 50'erne kan man i lærervejledningen dog stadig læse, at læreren bør huske på at blive oppe bag katederer.

Skema ca. 1950

Den, der er flittig og sparsommelig, behøver ikke at frygte Modgang

Kl.	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lørdag	Kl.
8—9	Regning	Hænger	Fysik	Dansk	Dansk	Tegning	8—9
9—10	Lang	"	Geografi	Religion	Historie	Dansk	9—10
10—11	Dansk	"	Dansk	Regning	Regning	Hænger	10—11
11—12	"	"	Hænger	Naturk.	"	"	11—12
12—13	Skrivning	Dansk	Regning	Lang	Hænger	Geografi	12—13
13—14	Naturk.	Religion	Festslag	Gymn.	Tegning	Gymn.	13—14
14—15	Eftersudning	"	"	"	Hænder	"	14—15
15—16							15—16

Spar til Konfirmationen

AARHUS STADSARKIV

Centralskolen

De små landsbyskoler blev i 1950'erne så småt nedlagt, og der blev i stedet bygget store centralskoler i byerne. Pigerne kan fortsætte efter 7. klasse i stedet for at skulle ud og tjene. Eleverne om i klasse med børn på deres egen alder. Centralskolerne blev desuden indrettet med faglokaler, så eleverne kunne få sløjd, fysik og husgerning. Gymnastiksale med bad blev også en realitet. Pigerne kom i 1950'erne i flertal i mellemeskolen og i realen, og det var en kønsfordeling, der ikke var set før.

1955

Klasselokale 1950'erne

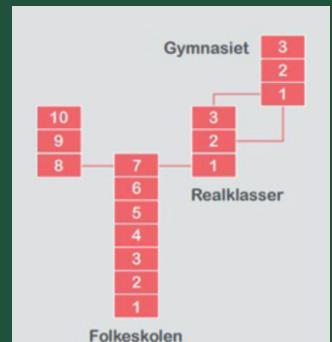

1956

Skoleåret ændres fra april til august

Folkeskoleloven 1958

Land- og byskoler ligestilles og mellemeskolen afskaffes. Man kunne i stedet gå i skole i syv år og kunne fortsætte i realskole i tre år eller i den almene klasse.

1958

FOLKESKOLELOVEN 1958

Den blå betænkning

Den såkaldte Blå Betænkning, der udkom i 1960-61 med diverse bestemmelser, råd, anvisninger og læseplaner for skolen, lå i det meste i forlængelse af det allerede eksisterende. Et enkelt nyt fag så dagens lys, nemlig orientering, der skulle informere om det omkringliggende samfund, arbejds- og erhvervslære og familiekundskab.

Børnenes sociale kompetencer

Med Folkeskoleloven af 1958 blev børnene rykket endnu mere i centrum, og der skulle tages udgangspunkt i børnenes behov og forudsætninger, der også indbefattede sociale kompetencer til at leve mellem andre og tage hensyn. Det pointeredes også, at skolen skulle dygtiggøre børnene til at gå ud i samfunds- og erhvervslivet ved siden af, og at skolen skulle fremme børnenes muligheder for at vokse op som harmoniske, lykelige og gode mennesker.

Mængden af undervisning

Eleverne skulle stadig kun gå i skole i 7 år, men havde mulighed for at fortsætte i den almene klasse eller realklassen i 3 år mere.

Det eksperimenterende årti

Børneopdragelse, seksualitet og familieliv blev sat til heftig debat. Og det kunne også mærkes i folkeskolen. - Tresserne var et årti, hvor man eksperimenterede - især i folkeskolen. Lærerne hentede populærmusik og -film ind i klasseværelserne og prøvede at undervise på nye måder. Og det at slå børnene, når de ikke lyttede efter eller kunne deres lektier, blev forbudt. Nu forsøgte man i stedet at motivere eleverne.

Mange nye lærere

I takt med at landsbyskolerne i 1950'erne blev lukket, og nye store centralskoler blev bygget, steg behovet for lærere også. Antallet af lærere tog et kvantespring fra knap 15.000 i 1945 til over 23.000 lærere i 1960. Mange af de nye lærere var kvinder. Unge kvinder. Faktisk fordobles antallet af kvindelige lærere i folkeskolen fra 1945 til 1960.

1960

Klasselokale 1964

1964

1965

Læreruddannelsen

I 1966 blev vægten forskubbet i retning af det faglige, hvilket afspejlede sig i, at der blev indført linjefag og i, at seminarielærere nu skulle have en akademisk uddannelse bag sig.

1966

1967

Nye fag, undervisnings- og arbejdsformer

Med den blå betænkning blev der åbnet op for mere varierede undervisnings- og arbejdsformer. Nye skolebogssystemer så dagens lys i 1960'erne, audiovisuelle undervisningsmidler kom til, og fx gruppearbejde blev inddraget som en progressiv arbejdsform. Sang blev til musik, tegning til formning og gymnastik til legemsøvelser. I stedet for blot at synge salmer og fædrelandssange, kom der i folkeskolen fokus på rytmisk

musik, og gymnastikfaget omfattede nu også svømning, boldspil og atletik. Desuden blev de audiovisuelle medier langsomt en del af undervisningen. Orientering kom på skemaet. Her lærte eleverne om samfundet omkring dem. Det lå i fin forlængelse af tidens pædagogiske strømninger, som fokuserede på, at skolen skulle gøre eleverne klar til at gå ud i samfunds- og erhvervslivet - som harmoniske mennesker.

Skoleskema 1965

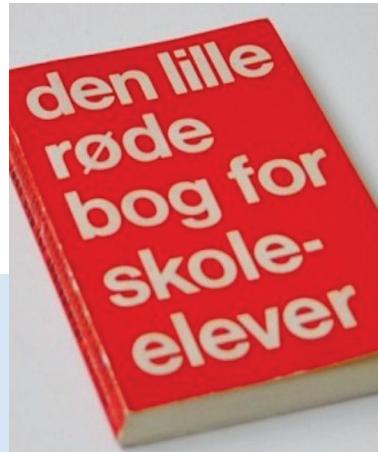
Skole-Skema for Lone					Gundelach 1/B6.	
Tid	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lørdag
8-9					Dansk 60	
9-10					Gymnastik	Orientering
10-11		formning 30	Dansk 60	Rejning 60	Rejning 60	Religion
11-12	Skrift 20	Sang 60		Skrift 20		
12-13 Håndarb.	Dansk 60	Dansk 60		Gymnastik		
13-14 Rejning 60	Rejning 60			Dansk 60		

Spanskrøscirkulæret

Ingen spanskrør, ingen lussinger og ingen hiven i nakkehår. Med 'Cirkulære om ro og orden § 8' fra 1967 blev det forbudt at slå eleverne i hele landet. Hermed brød politikerne med en århundredelang og bredt accepteret opdragelsestradition.

Fokus på barnets udvikling fremfor disciplinering og udvikling

Efterhånden som synet på barnet i almindelighed og i pædagogikken i særdeleshed ændrede sig til i højere grad at tage udgangspunkt i barnet og dets udvikling end i barnets disciplinering og indlæring, blev fysisk afstraffelse et udtryk for noget gammeldags. At det tog så forholdsvis lang tid at slå igennem skyldtes dog ikke mindst modstand fra lærere. Disse lærere fandt, at korporlig straf kun anvendtes sjældent, men dog var et nødvendigt sidste magtmiddel, der ville dø ud af sig selv, når og hvis behovet for det døde ud. Fortalere havde cirkularet til gengæld blandt yngre lærere, i pædagogiske kredse og nok så vigtigt blandt socialdemokratiske og radikale politikere.

1969

Internettet fødes

Den 29. oktober 1969 sendte Charles Kline, en studerende på University of California i Los Angeles, den første besked over det såkaldte ARPANET, der var et computernetværk udviklet af det amerikanske militær, og som senere dannede grundlag for det, vi i dag kender som internettet.

Den lille røde bog

Efterhånden som flere af de ældste børn forblev i skolen, kom der relativt flere elever, der havde alder, lyst og modenhed til at blande sig i debatten om skolen, særligt på lokalt plan. Den lille røde bog for Skoleelever i 1969 blev skrevet af tre danske pædagoger. Den blev forbudt i Storbritannien på grund af dens frisindede og antiautoritære holdninger og vakte forargelse verden over. Men selv om den også var årsag til debat i Danmark, måtte de danske teenagere gerne læse den.

Lørdagsfri

Hele landet indførte lørdagsfri i folkeskolen og gymnasiet den 1. august 1970.

1970

Sexualundervisning bliver obligatorisk

Efter mange års tilløb blev seksualundervisning i 1970 et obligatorisk fag i folkeskolen. Det skete dog ikke uden diskussion, og det blev endda til en sag ved menneskerettighedsdomstolen om, hvorvidt børnene kunne blive fritaget fra faget.

Demokratiblev nøgleordet i 1970'erne

Det var ikke længere nok blot at være et harmonisk og godt menneske som i 1960'erne, nu skulle vi være kritiske samfundsborger, og det slog også igennem i folkeskolen. Eleverne fik medbestemmelse. De blev set som aktive, selvstændige individer, og det var i orden at ytre sig om stort og småt over for lærerne. Lærerne blev ikke længere set som meget autoritære og til tider skrämmende voksne, der bestemte altting. Husgerning og håndarbejde ikke længere kun var for pigerne. Både drenge og piger fik mulighed for selv at bestemme, om de ville have sløjf eller husgerning.

Datalære

Faget der var forud for sin tid. I forbindelse med introduktionen af Piccolo-computerne i folkeskolen, kom der i 1974 en ny skolelov sammen med det nye valgfag "datalære".

1972

1974

1975

Realskolen afskaffes

Frem til 1972 var der 7 års undervisningspligt. Nu skal alle gå i skole i ni år. Samtidig tilbyder flere og flere skoler en såkaldt børnehaveklasse, der skal forberede de mindste elever på skolegangen.

Folkeskole- reformen **1975**

Folkeskolereformen satte demokrati fremfor religion i centrum og resulterede i den skole, vi i store træk kender i dag.

Forskellige krav om disciplin

Der var meget forskellige krav om disciplin og faglig fremgangsmåde alt efter lærerens alder og personlighed, men generelt var den strenge disciplin og de stive autoritetsforhold i opbrud, og det blev fx i stigende grad normalt at kalde lærerne ved fornavn. Selvom spanskrør og andre straffe nu endegyldigt var blevet ulovlige, var der dog andre disciplinære midler som eftersidning og samtale på inspektørens kontor.

1975

Kristendom er mindre vigtigt

Kristendommen glider ud af formålsbeskrivelserne fra 1975 og frem.

1975

Udvikling i mæng- den af undervisning

Fra 1937 frem til 1975 har en skoledag for et barn i 4. klasse udviklet sig til et krav på et årligt timetal af 50 minutter på mindst 720 timer, hvilket svarer til 18 undervisningstimer om ugen. Det betød dog ikke, at man havde så få timer. Der var således mange skoler, hvor timetallet var højere og det gennemsnitlige antal timer lå i 50'erne på 27-28 timer ugentligt.

Folkeskolens formål 1975

"Folkeskolens opgave er i samarbejde med forældrene at give eleverne mulighed for at tilegne sig kundskaber, færdigheder, arbejdsmetoder og udtryksformer, som medvirker til den enkelte elevs alsidige udvikling. Folkeskolen må i hele sit arbejde søge at skabe sådanne muligheder for oplevelse og selvvirksomhed, at eleven kan øge sin lyst til at lære, udfolde sin fantasi og opøve sin evne til selvstændig vurdering og stillingtagen. Folkeskolen forbereder eleverne til medleven og medbestemmelse i et demokratisk samfund og til medansvar for løsningen af fælles opgaver. Skolens undervisning og hele dagligliv må derfor bygge på åndsfrihed og demokrati."

Klassens time og forældre-involvering

Der er bibliotek, klassens time og sang og musik på skemaet – og man har fået fri om lørdagen. Siden reformen i 1975 er forældrene i højere grad blevet inddraget gennem for eksempel forældremøder, breve og kontaktbøger.

Demokratisk dannelses og elev-indflydelse

Der fokuseres på elevernes demokratiske dannelsse. Elevrådene gjorde deres indtog i skolerne, og mange skoler holdt samlinger, hvor eleverne havde mulighed for at ytre sig over for og gå i dialog med lærerne. Eleverne blev altså set som selvstændige og kritiske individer, og skolen havde fokus på, hvad eleverne tænkte og følte.

Overheadprojektor og beta-max

I 1970'erne og 1980'erne begyndte lærerne at bruge overheadprojektor i undervisningen. Skolerne købte også video-maskiner, der afspillede kassettebånd. I samfundet brugte man flere og flere steder computere. Mange syntes, at skolerne skulle undervise eleverne i at anvende computere. Andre var betenkellige. Hvis eleverne skulle bruge computere i skolerne, måtte det kun være 10-15 minutter ad gangen.

1980

Ny kulturepoke

Analyser af den kulturelle situation i 1980 indfangede en følelse i samtiden af at stå ved afslutningen af en kulturepoke og på tærsklen til en ny. Det var massekommunikation, der blev anset som den væsentligste drivkraft i forandringen af de kulturelle mønstre. Senere skulle også andre faktorer som ungdomsoprøret, kvindebevægelsen, internettet og indvandringen få både æren og skylden for at forme Danmark og det liv, som udfoldede sig her.

Fritiden sættes i system i 80'erne

Børnene kom til at opholde sig længere uden for hjemmet i vuggestuer, børnehaveklasser og skolefritidsordninger. Man kan sige, at barndommen blev "institutionaliseret" i 80'erne. Flere og flere kvinder forblev på arbejdsmarkedet, efter de var blevet mødre, og det blev derfor nødvendigt med skolefritidsordninger og en udbygning af daginstitutionsområdet, så børnene kunne blive passet.

1982

Commodore 64

Commodore 64 opnåede blev en af verdens mest solgte hjemmecomputere. Der er langet mere end 30 millioner eksemplarer over disken. Den blev også brugt til undervisningsbrug på mange skoler.

PC'ere og EDB-undervisning

Allerede i løbet af 80'erne blev det mere normalt at have PC i hjemmet, og også i folkeskolen blev der eksperimenteret med EDB-undervisning.

De første SFO'er

I 1984 blev de første SFO'er oprettet. Første år med 1223 tilmeldte børn - et tal der i 1994 var vokset eksplosivt til 89.400 børn.

1983

1984

1988

1990

Flertal af kvindelige lærere

Apple Macintosh

Klasselokale 80'erne

46% Kvinder i arbejdsstyrken

Fra at kvinder i 1960 udgjorde 26,2% af den danske arbejdsstyrke, var tallet i 1990 steget til 46,2%. Der var derfor ikke nødvendigvis nogen hjemme, når børnene fik fri fra skole, og nye pasningstilbud blev nødvendige.

Skema 8.klasse 1988

	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag
8	Klassens time	Bibliotek	Idræt	Dansk	Kristendomskundskab
9	Regning	Sang og musik	Dansk	Dansk	Dansk
10	Sang og musik	Dansk	Regning	Idræt Formning	
11	Frokost	Frokost	Frokost	Frokost	
12	Dansk	Regning/ matematik	Regning	Formning	

Folkeskoleloven 1993

I folkeskoleloven fra 1993 er skolens indhold stadig struktureret efter fag, men det er gjort obligatorisk at gennemføre undervisning i tværgående emner og problemstillinger. Man har søgt at styrke fagligheden i forhold til de grundlæggende kundskaber, men samtidig indført en projektopgave i 9. klasse, som har styrket en selvstændig og problemorienteret arbejdsform. Strukturelt har man indført den udelte skole hele vejen igennem folkeskolen, idet niveaudeling i 8. og 9. klasse blev afskaffet. Samtidig er begrebet undervisningsdifferentiering, der skal tage udgangspunkt i den enkelte elevs evner og behov, blevet et kernebegreb – også i skolens hverdag.

1990

1993

1994

1995

Første hjemmeside

Den første hjemmeside indeholdt information om "World Wide Web Project". Den blev lanceret på den europæiske forskningsinstitution CERN af Tim Berners-Lee. Internettet som vi kender det i dag var født.

Folkeskolens formål 1993

"Folkeskolens opgave er i samarbejde med forældrene at fremme elevernes tilegnelse af kundskaber, færdigheder, arbejdsmetoder og udtryksformer, der medvirker til den enkelte elevs alsidige personlige udvikling. Folkeskolen må såge at skabe sådanne rammer for oplevelse, virkelyst og fordybelse, at eleverne udvikler erkendelse, fantasi og lyst til at lære, således at de opnår tillid til egne muligheder og baggrund for at tage stilling og handle. Folkeskolen skal gøre eleverne fortrolige med dansk kultur og bidrage til deres forståelse for andre kulturer og for menneskets samspil med naturen. Skolen forbereder eleverne til medbestemmelse, medansvar, rettigheder og pligter i et samfund med frihed og folkestyre. Skolens undervisning og hele dagligdag må derfor bygge på åndsfrihed, ligeværd og demokrati."

Første mobilbrowser

Den første browser til en håndholdt enhed kan spores tilbage til 1994. Den hed PocketWeb og blev lavet til Apple Newton, som var en PDA (personal digital assistant)

Amazon.com

Amazon er historien om en online boghandel, der voksende sig til verdens største online B2C forhandler.

Differentiering

'Differentiering' var det helt hotte ord i folkeskolen i 90'erne. Med 'differentiering' blev 70'ernes tanker om fællesskab smidt ud - helt ud af skolegården. Fællesskabet trådte i baggrunden. Nu handlede det om den enkelte elev. Og den enkelte elev var på nogle områder dygtigere end læreren. Især når det handlede om EDB og IT. I 90'erne invaderede pc'en og internettet landets folkeskoler og skabte en række helt nye muligheder i undervisningen.

Mængden af undervisning

Folkeskoleloven fra 1993 foreskrev, at elever minimum skulle have 24 timer om ugen, men aldrig overstige 6 timer om dagen.

Computerrevolution

I 90'erne tog computerrevolutionen rigtig fart. Skolerne indrettede computerlokaler, og i slutningen af årtiet kom internettet og gav elever og lærere adgang til information fra hele verden. Internettet og computerens indtog betød, at eleverne måtte undervises i brug af computeren og internet, selvom det nok i nogle tilfælde var eleverne, der underviste læreren.

1996

Revsesesretten afskaffes

Diskussionen om revselse af børn har eksisteret i mange år, og Børnerådet har siden 1994 forsøgt af få revseleretten afskaffet. Den 28. maj 1997 vedtog Folketinget at afskaffe revsesesretten, og det er nu helt forbudt at udøve nogen som helst form for fysisk eller psykisk afstraffelse af sine børn.

1997

1998

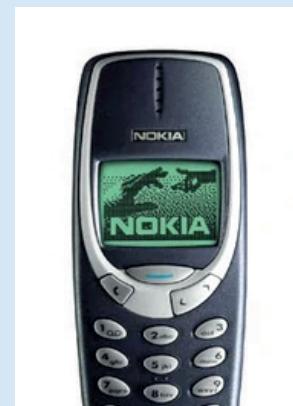
2000

Google

Google oprettes i 1998 af to ph.d.-studerende ved Stanford University, Larry Page og Sergej Brin. Det oprindelige navn på søgemaskinen var Backrub, som senere blev til Google.

Nokia 3310

Folkeskolen sakker bagud internationalt

Op gennem 90'erne viste internationale undersøgelser allerede, at den danske folkeskole begyndte at sakke bagud. Danske skoleelever klarede sig simpelthen ikke godt nok, når de blev sammenlignet med svenskere, nordmænd og finner - og resten af verden. I 00'erne blev det problem taget meget seriøst. Eleverne skulle være i stand til at konkurrere på et globalt marked, ikke blot i den lille andedam, vi kalder Danmark.

PISA-undersøgelserne

Eleverne skulle i 00'erne være flittige og præstationslystne, så de kunne klare sig bedst muligt gennem alverdens læsetests og matematikprøver i tide og utide. Det var også i 00'erne, at den omdiskuterede PISA-undersøgelse gjorde sit indtog. Formålet med PISA var at undersøge, hvorvidt de 15-årige skoleelever var klar til at møde udfordringerne i dagens informationssamfund - og det var jo ikke så lidt. Nu var det ikke længere nok bare at snakke. Der skulle måles!

Webmail

I juli 1996 stiftes Hotmail.com. Hotmail er en såkaldt webmail, hvor alle gratis kan oprette en e-mailadresse og læse sine e-mails via browseren. Det betyder, at e-mail læsning ikke længere er fastlåst til én computer, men kan læses fra en hvilken som helst computer, der er tilkoblet internettet.

Wikipedia

15. januar 2001 blev den første redigering af Wikipedia registreret. I dag er der registreret over 50 millioner artikler på tværs af alle sprog. Bag lanceringen af Wikipedia stod Jimmy Wales og Larry Sanger. Wikipedia bygger på Richard Stallmans koncept, om en Encyclopedi der er fri og hvor redigeringen ikke er styret, af nogen central organisation.

2001

2002

2004

2005

2006

2006

Livsduelige mennesker

Det var i en grundtvigiansk ånd, da formanden for Danmarks Lærerforening, Anders Bondo Christensen, i et interview i Politiken i 2002 sagde, at det var skolens opgave at "gøre børnene til livsduelige mennesker. Skolen er jo ikke bare en læreanstalt, den er en menneskeskole. Vi ønsker, at børnene ikke bare skal blive til noget - de skal blive til nogen". Det kan man læse i "Skolens værdier historisk belyst".

Facebook

Mark Zuckerberg udgiver TheFacebook på domænet thefacebook.com - det vi i dag kender som Facebook.

Youtube

YouTube har gjort det nemt for brugere over hele verden at dele videoer. YouTube blev grundlagt 14. februar 2005.

Globaliseringsrapporten

I de seneste år er der kommet stadig større politisk fokus på faglighed i folkeskolen. I den såkaldte globaliseringsrapport fra 2006 hedder det blandt andet, at "fremtidssikringen" af Danmark i forhold til de udfordringer, globaliseringen stiller, skal ske via danske uddannelser i verdensklasse og "verdens bedste folkeskole".

Folkeskolens formålsparagraf ændres

Folkeskolens formålsparagraf lyder således: "Folkeskolen skal i samarbejde med forældrene give eleverne kundskaber og færdigheder, der: forbereder dem til videre uddannelse og giver dem lyst til at lære mere, gør dem fortrolige med dansk kultur og historie, giver dem forståelse for andre lande og kulturer, bidrager til deres forståelse for menneskets samspil med naturen og fremmer den enkelte elevs alsidige udvikling. Folkeskolen skal udvikle arbejdsmetoder og skabe rammer for oplevelse, fordybelse og virkelyst, så eleverne udvikler erkendelse og fantasi og får tillid til egne muligheder og baggrund for at tage stilling og handle. Folkeskolen skal forberede eleverne til deltagelse, medansvar, rettigheder og pligter i et samfund med frihed og folkestyre. Skolens virke skal derfor være præget af åndsfrihed, ligeværd og demokrati."

12-trins skalaen indføres

iPhone OS

YouTube har gjort det nemt for brugere over hele verden at dele videoer. En af historierne om YouTubes oprindelse siger, at ideen opstod da medstifter Jawed Karim ledte efter videoer på nettet uden held. YouTube blev grundlagt 14. februar 2005.

2007

Android

Google Android som blev lanceret i år 2007, Android er googles styresystem til tablets, mobiltelefoner, ure, tv og tavlecomputere. Android er baseret på Linux og er open source. I 2014 var Android det mest brugte styresystem til mobile enheder.

Udeskoler og naturklasser

Udeskole og naturklasser har de sidste 20 år bredt sig stille og roligt nedefra i Danmark. I 2007 arbejdede mindst 290 skoler (14 % af alle danske skoler) med udeskole. Udeskolen er en pædagogisk arbejdsmetode, hvor undervisningen udendørs integreres i den almindelige undervisning i klassen og støtter og styrker denne. Eleverne afprøver den teoretiske viden og de færdigheder de får indendørs, ved at arbejde konkret med dem i uderummet. De bruger fagene aktivt.

Folkeskoleloven fra 2009

I folkeskoleloven fra 2009 ses endvidere det nye, at folkeskolen ikke længere ses som en skoleform, hvis formål er et afsluttet og afrundet uddannelsesforløb uden et bestemt sigte. Folkeskolen forbereder til videre uddannelse, som det fremgår af skolens formålsparagraf:
§ 1. Folkeskolen skal i samarbejde med forældrene give eleverne kundskaber og færdigheder, der: forbereder dem til videre uddannelse og giver dem lyst til at lære mere, gør dem fortrolige med dansk kultur og historie, giver dem forståelse for andre lande og kulturer, bidrager til deres

forståelse for menneskets samspil med naturen og fremmer den enkelte elevs alsidige udvikling.
Stk. 2. Folkeskolen skal udvikle arbejdsmetoder og skabe rammer for oplevelse, fordybelse og virkelyst, så eleverne udvikler erkendelse og fantasi og får tillid til egne muligheder og baggrund for at tage stilling og handle.
Stk. 3. Folkeskolen skal forberede eleverne til deltagelse, medansvar, rettigheder og pligter i et samfund med frihed og folkestyre. Skolens virke skal derfor være præget af åndsfrihed, ligeværd og demokrati."

2007

2009

Klasselokale

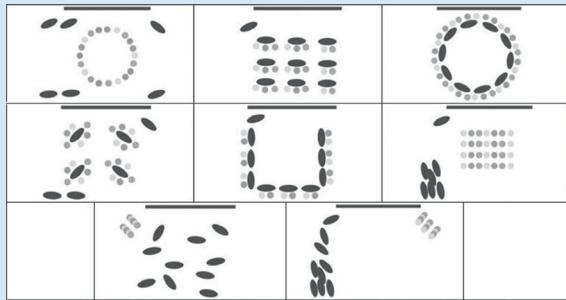
Eleverne begynder at sidde i grupper.

Gruppearbejde

Gruppearbejde er en udbredt arbejdsform, som giver mulighed for, at eleverne både styrker deres samarbejdskompetencer, sociale relationer og faglige udvikling. Men det er også en krævende arbejdsform, som stiller særlige krav til både elever og lærere.

Det mobile klasseværelse

Historien om det mobile klasseværelse starter i 2010. Her begyndte Ella Jørgensen, Lektor ved Via University College, at studere og eksperimentere med klasselokalets indretning, fordi hun undrede sig over den manglende udvikling inden for denne disciplin. Hendes forskning førte bl.a. til, at hun udviklede otte opstillinger af borde og stole, som giver variation, muligheder for forskellige undervisnings- og læringsmetoder samt understøtter vekslende kropspositioner igennem en skoledag.

2010

Klasselokale og skema 2010

Skoleskemaet for Allerslev Skole, 4.a				
MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG
08.00 - 08.15 U. undervisning*	U. undervisning*	U. undervisning*	U. undervisning*	U. undervisning*
08.15 - 09.00 Lab	Dansk	Lab	Dansk	Matematik
09.00 - 09.45 Dansk	U. undervisning*	Matematik	Dansk	Matematik
10.15 - 11.00 Kristendom	Billedkunst	Matematik	Idræt	Håndværk/design
11.00 - 11.45 U. undervisning*	Billedkunst	Dansk	Idræt	Håndværk/design
12.30 - 13.15 U. undervisning*	Natur/teknik	Dansk	Matematik	Håndværk/design
13.15 - 14.00 Engelsk	Natur/teknik	Historie	U. undervisning*	Dansk
14.00 - 14.45 Musik	Natur/teknik	Historie		
14.45 - 15.30 Musik		Engelsk		

* Understøttende undervisning

Hjemme-undervisning

I 2012 blev foreningen UHURU (forening for familier, der hjemmeunderviser.) etableret. Hjemmeundervisernes netværk udveksler ideer og læringsmaterialer og oplyser om reglerne for hjemmeundervisning.

2012

Nye arbejdstidsregler for lærerne

Folkeskolen kom virkelig på den politiske dagsorden i første halvdel af 10'erne. Efter at KLs forhandlinger med lærerne om en ny arbejdstidsaftale brød sammen i foråret 2013, resulterede det i en landsdækkende lockout. Der gik 25 dage uden lærere på skolerne, så greb den daværende Thorning-regering ind med et lovindgreb. Og bum! Lærerne fik nye arbejdstidsregler, og dermed var vejen banet for en ny folkeskolereform.

2013

Smartphones bliver allemandseje

Den seneste folkeskolereform

Længere skoledage, engelsk fra 1. klasse og cirka 45 minutters motion om dagen var alle elementer i folkeskolereformen, der trådte i kraft i august 2014. Det var reformens hensigt at styrke faglighed og trivsel i skolen og samtidig medvirke til at bryde den sociale arv. Hensigten var god, men for at reformen var mulig, tvang regeringen en ny arbejdstidslov igennem til

stor utilfredshed blandt mange lærere. De mente nemlig ikke, at undervisningen blev bedre af, at de skulle undervise mere og samtidig have mindre tid til forberedelse. De flere timer på skoleskemaet lagde også op til, at der ind imellem kunne arbejdes i forskellige temaer frem for i specifikke fag, og alternativ undervisning og undervisningsformer kunne tages i brug.

2014

FOLKESKOLEREFORMEN

2015

Skoleskema 2015

	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag
08:15-09:00	LC MUS MUS	LM MAT 7	LM N/T N/T	LM MAT 7	AK DAN 7
09:00-09:45	LC MUS MUS	LM MAT 7	LM N/T N/T	LM MAT 7	AK DAN 7
10:00-10:45	AK DAN 7	AK UUV 7	LM N/T N/T	LM MAT 7	HB HIS 7
10:45-11:30	AK DAN 7	AK UUV 7	AK DAN 7	HB KRI 7	HB HIS 7
12:15-13:00	MM IDR GYM CAS IDR GYM	AK DAN 7	AK DAN 7	AK BIL BIL/HÅ	HT DES DES RK HÅN BIL/HÅ
13:00-13:45	MM IDR GYM CAS IDR GYM	CS UUV 7 AK UUV 7	AK ENG 7	AK BIL BIL/HÅ	HT DES DES RK HÅN BIL/HÅ
13:45-14:30	CAS IDR GYM MM IDR GYM	AK LEK 7	AK ENG 7	HT LEK 7	HT DES DES RK HÅN BIL/HÅ
14:30-15:15				HT LEK 7	

Med den seneste folkeskolereform blev der skruet kraftigt op for antallet af timer i skolen, hvilket betyder, at en 4. klasses elev i dag skal gå i skole minimum 33 undervisningstimer om ugen.

Folkeskolen er gået i stå: Måske burde man genstarte folkeskolen helt? (uddrag af artikel)

Jeg vil gerne dele en stor bekymring. Om mindre end to år starter min ældste søn Alfred i folkeskolen, og jeg kan ikke se, hvordan det skal gå godt. For mig at se har vi et skolesystem, der tager for meget udgangspunkt i en industriel tankegang. En tankegang, der måske var moderne for 100 år siden, men virker som det modsatte af, hvad vi har brug for i dag. Eleverne

sidder stadig på stolerækker i klasselokaler. Her får de besked på at sidde stille og lytte efter af klassens største autoritet: læreren. Til trods for at vi i dag ved, at det er bedst for børnenes indlæring at bevæge sig og selv forholde sig til stoffet.
- forælder til Alfred, 01.10.16

2016

2018

Skrivningen spiller lille rolle

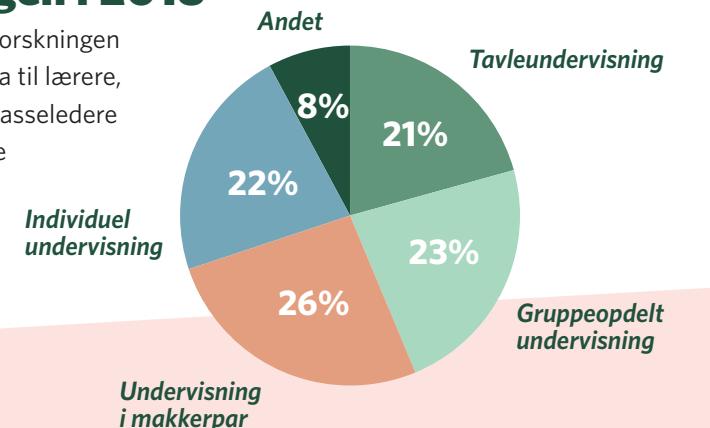
I folkeskolen anno 2016 spiller den traditionelle "håndførte" skriveundervisning en meget lille rolle

Skema 2018

	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag
8 - 8.45	Matematik	Dansk	Matematik	UUV	Dansk
8.45 - 9.30	Matematik	Dansk	Matematik	UUV	Dansk
10 - 10.45	Dansk	Matematik	Dansk	Dansk	Dansk
10.45 - 11.30	Dansk	UUV	Dansk	Dansk	Billedkunst
12 - 12.45	Bevægelse	Bevægelse	Bevægelse	Bevægelse	Bevægelse
12.45 - 13.30	UUV	Idræt	Musik	Engelsk	Natur/teknik
13.30 - 14.00	UUV	Idræt	Musik	Kristendom	Natur/teknik

Organisering af undervisningen i 2018

Kilde: Følgeforskningen spørgeskema til lærere, børnehaveklasselædere og personale

2018

PISA undersøgelsen 2018

Danske elever klarer sig bedre end den gennemsnitlige elev i OECD-landene i både læsning, matematik og naturfag, viser resultaterne fra PISA 2018.

Resultaterne peger dog også på en række udfordringer, heriblandt at danske elevers læselyst er lav, samt at resultaterne i naturfag er faldet siden 2015.

Smartboards er blevet en del af undervisningen

2019

Folkeskolen og coronaen

Under Coronakrisen begyndte mange lærere at undervise udenfor klasserummet. Det var dog for mange skoler ikke nyt at bruge naturen som deres undervisningslokale, da udeskole og naturklasser de sidste 20 år har bredt sig stille og roligt nederaf i Danmark.

2020

Kristendom og traditioner i den danske folkeskole

Folkeskolens rødder og tidligere tilknytning til folkekirken præger stadig til en vis grad folkeskolen. Langt de fleste folkeskoler holder f.eks. fast i traditioner som julegudstjenester, Luciaoptog, fastelavn og morgen- og eftermiddagssang. 9. klassernes sidste skoledag. Også fællessang før sommerferien og skolernes motionslørdagen før efterårsferien er udbredte traditioner.

Hjemmeundervisning

Med corona-epidemien i Danmark blev alle skoler lukket, og der skulle gennemføres hjemmeundervisning. Eleverne blev undervist on-line af lærerne og derhjemme prøvede forældrene med de bedste intentioner og evner, at følge op som co-teachers.

Bred vifte af undervisningsformer

Leg, læring, naturligt, autentisk, bevægelse, nysgerrige, umiddelbare, sjovt, glæde, grine, danse, hoppe rundt, helt anderledes pædagogisk, mere naturligt, afslappede, nemmere ved at lære, meget modtagelige, tænke ikke så meget, ikke generte, meget mere motiverede, mere impulsive, lyttende afkoder, musik og rytmer i undervisningen. Finere udiale når de starter tidligere, meget mere kompetente. (Lærere i forsøgsundervisning)

2022

PISA under-søgelsen 2022

Danmark deltager for ottende gang i PISA, som tester elevers færdigheder i matematik, læsning og naturfag. 88 lande er med i undersøgelsen i 2022, og som noget nyt er Danmark en del af gruppen af lande, som også tester elevernes finansielle kompetencer.

Flest undervisningstimer i OECD

Nu har vi det sort på hvidt: Med 10.040 skoletimer går danske skoleelever længst tid i skole af alle i OECD-landene.

Traditionel skolebygning 2022

2022

Klasselokale 2022

2022

Timetal (minimumstimetal og vejledende timetal) for fagene i folkeskolen – skoleåret 2022/2023									
Klassetrin	1h.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8. Timetalat
Mennesketegnende fag									
Dansk	330	330	240	210	210	210	210	210	2.160
Ergonomi	30	30	60	60	90	90	90	90	630
Tysk/engelsk									390
Historie			30	60	60	60	60	60	390
Kritiskmediekundskab	60	30	30	30	60	30	30	30	300
Samfundsfag							60	60	120
Naturfag									
Matematik	150	150	150	150	150	150	150	150	1.350
Natur/teknologi	30	60	60	90	60	60			360
Geografi							60	30	120
Biologi							60	60	150
Fysisk kemi							60	60	210
Praktiske/musikke fag									
Idræt	60	60	60	60	60	60	60	60	540
Musik	60	60	60	60	60	30			330
Billedkunst	30	60	60	60	30	30			270
Håndværk og design samt madkundskab (gl. lov)							120	60	180
Håndværk og design					60	90	60		210
Madkundskab							60		60
Valgfag									
Valgfag (obligatorisk praktisk/musik for 7. og 8. klassetrin)							60	60	180
Arligt timetal (minimum)	600	750	780	810	870	930	930	960	8.580
Understøttende undervisning og pausstid	510	360	330	300	450	390	390	410	4.020
Arlig undervisningstid (minimum)	1.110	1.110	1.110	1.110	1.320	1.320	1.320	1.400	12.600

* Arlt minimumstid pr. klassetrin, 7. og 8. klassetrin. Det arlt minimumstid pr. klassetrin reduceres med 1.00 undervisningstimer på det klassetrin, hvor konfronteringsforløbden find sted. Hvis konfronteringsforløbden find sted på 8. klassetrin og det er benyttet til undervisning i 8. klassetrin, vil der yderligere 100 undervisningstimer på det arlt minimumstid pr. klassetrin flyttes til 7. klassetrin.

Stort forsøg med idræt tre gange om ugen

I 10 uger har 75 udskolingsklasser som led i et forskningsprojekt haft tre lektioner idræt om ugen med fokus på højintensiv bevægelse. Eleverne på 8. årgang på Havdrup Skole venter spændt på resultaterne af de afsluttende fysiske test, men deres lærer kan allerede se gode effekter af forløbet.

Det haster med teknologiforståelse - en kommentar

Valgkampen er i gang. Budskaberne fra politikerne vælter ud i hovedet på os. Det perfide sprog og udsagn lige til grænsen, som vi aldrig ville godtage i en demokratisk samtale i skolen, fylder allermest. Men det virker som der en ting, de fuldstændig har overset. Teknologiforståelse. Teknologien fylder i krigen. Teknologien fylder i klimaudfor dringerne. Teknologien fylder i sundhedssystemet. Teknologien fylder i økonomien. Teknologien fylder i vores hverdag. Teknologien er svaret og midlet til løsningen af vor tids udfordringer. Og vi ved godt at mange forandringer starter med børnene. Eleverne er parate og klar til at blive kompetente digitale medborgere i vores samfund. De er parate til at være kritiske over for teknologien. Producere med teknologien og have et godt og velafbalanceret liv i et digitalt samfund.

- Lis Zacho, Folkeskolens matematikrådgiver

2022

- 10 gode grunde til at arbejde udenfor i naturen med eleverne og skabe bedre trivsel:
1. Bedre faglighed
 2. Bedre læring
 3. Undervisningsdifferentiering
 4. Bedre forståelse af naturen, naturfag og miljø
 5. Bedre sundhed
 6. Bedre motorik
 7. Læring ad flere kanaler
 8. Bedre social forståelse
 9. Bedre forankring i lokalområdet
 10. Flere direkte oplevelser

?